

Sveučilište u Zadru

PRIRUČNIK KVALITETE NA SVEUČILIŠTU U ZADRU

Zadar, 2012.

Sveučilište u Zadru
PRIRUČNIK KVALITETE SVEUČILIŠTA U ZADRU

Za Sveučilište u Zadru

Prof. dr. sc. Ante Uglešić, rektor

Radna skupina za izradu *Priručnika kvalitete Sveučilišta u Zadru*:

Prof. dr. sc. Vera Ćubela Adorić
Goran Đurđević, student
Prof. dr. sc. Josip Faričić
Prof. dr. sc. Leonardo Marušić
Ivica Milanja, dipl. psih.
Prof. dr. sc. Inga Tomić Koludrović

Urednici:

Prof. dr. sc. Josip Faričić
Goran Đurđević, student

Prema preporuci Povjerenstva za unaprjeđivanje kvalitete Sveučilišta u Zadru Senat Sveučilišta u Zadru na sjednici održanoj 19. ožujka 2012. donio je Odluku je prihvaćanju *Priručnika kvalitete Sveučilišta u Zadru* (KLASA: 012-04/12-01/15; URBROJ: 2198-1-79-06/12-01)

1. UVOD

Sveučilište u Zadru kao pravno integrirana visokoškolska i znanstvena ustanova višestoljetne tradicije aktivno se opredjeljuje za osiguravanje i premanentno unaprjeđivanje kvalitete u znanstvenim, nastavnim i svim drugim aktivnostima definiranim *Statutom Sveučilišta u Zadru*. Kultura kvalitete definirana je *Politikom kvalitete* kao način djelovanja svih dionika koji su uključeni u osnovne djelatnosti Sveučilišta, od djelatnika u znanstveno-nastavnim, nastavnim i suradničkim zvanjima, nenastavnog osoblja i studenata do vanjskih dionika tj. osoba i ustanova iz društvenoga i gospodarskog života iz lokalne, regionalne, nacionalne i međunarodne zajednice. Time se ostvaruje dodatni iskorak prema uključivanju Sveučilišta u Zadru u Europski prostor visokog obrazovanja.

Unaprjeđivanje kvalitete u skladu je s vizijom Sveučilišta u Zadru koje ima ulogu visokoobrazovne i znanstveno-istraživačke ustanove u kojoj se stvaraju nova znanja, vještine, istraživačka iskustva i nove vrijednosti, kvalitetno obrazuju i odgajaju novi naraštaji akademskih građana kao kompetentnih stručnjaka te odgovornih, časnih i marljivih osoba te ostvaruje multifunkcionalna suradnja s gospodarstvom i društvenom zajednicom. Djelovanje Sveučilišta svoje uporište nalazi u dugoročnom i dosljednom radu na akademskoj izvrsnosti, svrhovitim i dobro osmišljenim ishodima učenja i cjeloživotnom obrazovanju; u težnji prema održivom razvitku, mobilnosti i suradnji s međunarodnim, ponajprije europskim, institucijama; u toleranciji i razvoju civilnoga društva, prihvaćanju inovacija, te u prirodnom, kulturnom i antropološkom naslijeđu mediteranskoga svijeta, kojemu Zadar i njegovo okruženje kao važan dio hrvatskoga jadranskog prostora već stoljećima pripadaju, gradeći pri tome autentičan i prepoznatljiv identitet.

Kvalitetno djelovanje u ozračju akademske *universitas* između studenata i nastavnika te vanjskih dionika nužan je preduvjet za ostvarenje misije Sveučilišta u Zadru. Ona se temelji na relevantnim zakonskim aktima koji propisuju provođenje znanstvene, obrazovne, umjetničke i razvojne politike sveučilišta. Prema tome, obveza je Sveučilišta organizirati i provoditi znanstveno-istraživački i umjetnički rad, te ustrojavati, provoditi i, prateći društveno-gospodarske procese, revidirati preddiplomske, diplomatske i doktorske studije. Sveučilište sustavno unaprjeđuje svoj organizacijski okvir, usklađuje djelovanje svih svojih sastavnica (odjela te znanstveno-istraživačkih i drugih ustrojbenih jedinica definiranih *Statutom Sveučilišta u Zadru*), ureda i službi te optimalno vrjednuje, koristi te potiče i omogućuje kvalitativno i kvantitavno jačanje ljudskih i materijalnih resursa.

Sveučilište osigurava mobilnost studenata i nastavnika (međudjelnu te međusveučilišnu domovinsku i međunarodnu), razvoj multidisciplinarnih studija i međuinstitucionalnu suradnju, uvažava potrebu konkurentnosti i kompetitivnosti obrazovnoga, umjetničkoga, znanstvenoga i stručnoga rada. Kao intelektualno najistaknutija institucija u gradu i regiji, te s obzirom na jedinstvenu geografsku raznovrsnost okruženja, Sveučilište kvalitetnim, relevantnim i međunarodno priznatim djelovanjem predvodi pokretanje integracijskih i inovativnih projekata potrebnih društveno-gospodarskom razvitku grada, regije i cijele Hrvatske te aktivno sudjeluje u međuregionalnoj i međunarodnoj suradnji na području znanosti, kulture i gospodarstva. Navedeno je precizno planirano *Strategijom razvitka Sveučilišta u Zadru*.

Strategijom razvoja Sveučilišta jasno se definira uključenost i odgovornost svih sveučilišnih sastavnica, tijela i službi kao i svih djelatnika pojedinaca te Studenskog zbora, studentskih udruga i svakoga pojedinačnog studenta u svim sveučilišnim aktivnostima. Pri tome se potiče inovativnost, kreativnost, odgovornost i znanstvena objektivnost da bi Sveučilište bilo prepoznatljivo i činilo važan i nadasve potreban element u hrvatskoj mreži sveučilišta i drugih visokih učilišta. To ujedno podrazumijeva integriranost i učinkovitost

sveučilišnog sustava osiguravanja kvalitete (SOK), definiranog *Pravilnikom o sustavu osiguravanja kvalitete Sveučilišta u Zadru*.

Definiranje sustava osiguravanja kvalitete te sadržaja i namjene *Priručnika kvalitete Sveučilišta u Zadru* usklađeno je sa smjernicama za osiguranje kvalitete visokog obrazovanja u Europi, temelji se na europskoj i nacionalnoj pravnoj regulativi, te odražava autonomiju i specifične razvojne potrebe Sveučilišta u Zadru iskazane vizijom, misijom i strategijom razvoja te drugim relevantnim aktima:

a) dokumenti na razini Europske unije

Standardi i smjernice za osiguranje kvalitete u evropskom prostoru visokog obrazovanja (eng. ESG)

http://www.azvo.hr/images/stories/kvaliteta/ESG_HR_final.pdf

The European Quality Assurance Forum

<http://eua.be/eua-work-and-quality-policy-area/assurance/qa-forum.aspx>

Europski registar za osiguranje kvalitete visokog obrazovanja (EQAR)

<http://www.equar.eu/register/search.html>

Strategija obrazovanja za održivi razvoj UNECE

[http://www.stkpula.hr/globe/.../Strategija%20OOR-prijevod%20\(2\).doc](http://www.stkpula.hr/globe/.../Strategija%20OOR-prijevod%20(2).doc)

b) dokumenti na nacionalnoj razini

Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, br. 123/03, 105/04, 174/04, 2/07-Odluka USRH, 46/07, 45/09 i 63/11)

<http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/306330.html>

Zakon o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, br. 45/09)

http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_04_45_1031.html

Plan sustava odgoja i obrazovanja 2005.-2010.

http://www.nationalobservatory.org/docs/85_05a_WB_Programme_for_education.pdf

Priručnik kvalitete Agencije za znanost i visoko obrazovanje, 2010.

http://www.azvo.hr/images/stories/kvaliteta/AZVO_Prirucnik_kvalitete_ZADNJE.pdf

Strategija AZVO 2010.-2014.

http://www.azvo.hr/images/stories/Publikacije/Strategija_HR-9.pdf

Priručnik za vanjsku neovisnu periodičnu prosudbu sustava osiguravanja kvalitete (audit) visokih učilište u RH.

<http://www.azvo.hr/audit-vu>

c) dokumenti na razini Sveučilišta u Zadru

Statut Sveučilišta u Zadru

http://www.unizd.hr/Portals/0/doc/STATUT_SVEUCILISTA_U_ZADRU_20120208.pdf

Strategija Sveučilišta u Zadru od 2011.-2017.

http://www.unizd.hr/Portals/0/pdf/Strategija_2011_2017_2.pdf

Pravilnik o sustavu osiguravanja kvalitete Sveučilišta u Zadru

http://www.unizd.hr/Portals/0/doc/PRAVILNIK_O_SUSTAVU_OSIGURAVANJA_KVALITETE_SVEUCILISTA_U_ZADRU.pdf

Politika kvalitete Sveučilišta u Zadru

<http://www.unizd.hr/LinkClick.aspx?fileticket=zbiMLYqPMFE%3d&tabid=238&mid=6434>

Zajednički kriteriji, mjerila i standardi kvalitete Sveučilišta u Zadru

<http://www.unizd.hr/LinkClick.aspx?fileticket=ekp0kAccXP8%3d&tabid=238&mid=6434>

2. CILJEVI I STRUKTURA PRIRUČNIKA

Cilj ovog Priručnika kvalitete Sveučilišta u Zadru je definirati osnovne smjernice u stvaranju ozračja stalnoga unaprjeđivanja kvalitete te putem uspostavljanja zajedničkih kriterija i standarda kvalitete pomoći sastavnicama u osmišljavanju odgovarajućih propisa te praktičnoga osiguravanja kvalitete u svim aspektima djelovanja.

U Priručniku su razrađeni sljedeći aspekti djelovanja u kojima se očekuje permanentno unaprjeđivanje kvalitete:

- a) nastavnog procesa (studijski programi, ishodi učenja, ocjenjivanje, nastava na preddiplomskoj, diplomskoj i poslijediplomskoj razini te u sklopu programa cjeloživotnog obrazovanja) te s ti u vezi
- b) obrazovanja i odgajanja kreativnoga, proaktivnog i intelektualno angažiranog člana društvene zajednice
- c) znanstveno-istraživačkog rada
- d) izdavačke djelatnosti
- e) doprinosa društvu i gospodarstvu
- f) sustava javnog informiranja.

Zajedničkim kriterijima, standardima i mjerilima kvalitete Sveučilišta u Zadru kao sastavnim dijelom ovoga Priručnika daje se podloga na koju se sveučilišne sastavnice trebaju osloniti uzimajući pri tome u obzir primjere dobre prakse. Osobitu pozornost sveučilišne sastavnice trebaju posvetiti standardizaciji postojećih i planiranju kvalitetnih budućih postupaka u različitim segmentima nastavnog procesa, znanstvenoga rada, suradnje s društvenim i gospodarskim čimbenicima i dr. određujući pri tome kriterije i mjerila na temelju kojih je moguće jednostavno i objektivno vrjednovati ishode tih radnji.

Isto tako, Priručnikom kvalitete preporučuju se postupci samoevaluacije sastavnica te određuje postupak unutarnje prosudbe sustava osiguravanja kvalitete na Sveučilištu.

3. POLITIKA KVALITETE

Smjernice, ciljevi i osnovni postupci u sustavu osiguravanja kvalitete na Sveučilištu u Zadru okvirno su određeni sveučilišnom politikom kvalitete (u prilogu). Politiku kvalitete, koju je moguće mijenjati sukladno promjenjenim društvenim i gospodarskim okolnostima djelovanja Sveučilišta, donosi Senat Sveučilišta u Zadru na prijedlog Uprave Sveučilišta u Zadru, u pravilu zastupane po prorektoru zaduženom za resor kvalitete. Sukladno Politici kvalitete donose se svi relevantni akti koji definiraju tematiku kvalitete, ali i svi drugi akti koji propisuju različite aspekte djelovanja cijeloga Sveučilišta kao i svake pojedine sastavnice.

4. SUSTAV OSIGURAVANJA KVALITETE (SOK) NA SVEUČILIŠTU U ZADRU

4.1. Razvoj sustava za kvalitetu Sveučilišta

Sveučilište u Zadru od samoga početka svoga djelovanja teži izgradnji primjerenog i funkcionalnog sustava osiguravanja kvalitete kojim bi osiguralo kontinuirano unaprjeđivanje kvalitete svoga rada. Slično drugim sveučilištima u okruženju, Sveučilište je izgradnju vlastitog sustava osiguravanja kvalitete započelo uspostavom administrativne jedinice za osiguravanje kvalitete te angažiranjem nastavnika/ca u povjerenstvima za kvalitetu.

Prepoznajući važnost osiguravanja kvalitete, a potaknuto preuzetim međunarodnim obvezama i potrebom sustavnog pristupa u osiguravanju kvalitete, Senat Sveučilišta u Zadru

donio je 2004. odluku o osnivanju Ureda za promicanje kvalitete rada u sklopu Rektorata. Sadašnji naziv tog ureda je Ured za osiguravanje kvalitete Sveučilišta u Zadru. Funkcija Ureda jest promicanje visokih standarda obrazovanja na Sveučilištu i pružanje aktivne podrške sastavnicama u unaprjeđenju kvalitete njihovog rada.

Godine 2005. osnovano je *Povjerenstvo za osiguranje kvalitete novih studija i njihovu financijsku projekciju*, koje je kasnije preimenovano u *Povjerenstvo za praćenje kvalitete rada*, *Povjerenstvo za osiguranje i promicanje kvalitete rada*, te u konačnici 2010. godine u *Povjerenstvo za unaprjeđivanje kvalitete*.

Nakon uspješno provedene prve faze u kojoj su stvoreni preduvjeti za implementaciju standarda kvalitete, s ciljem postizanja optimalne komunikacije, potaknuto je stvaranje mreže za osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete na svim sastavnicama Sveučilišta.

4.2. Ciljevi i unutarnji ustroj aktualnog sustava osiguravanja kvalitete

Cilj osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete je sustavno unaprjeđivanje svih aspekata znanstvenog, nastavnog, stručnog i administrativnog rada u svrhu promicanja visokih standarda profesionalnog i stručnog razvoja svih sudionika u njihovu djelovanju. Takav rad podrazumijeva kontinuiranu izgradnju i unaprjeđivanje sustava osiguravanja kvalitete na Sveučilištu.

Svrha sustava osiguravanja kvalitete je podrška u izgradnji institucijskih mehanizama koji će jamčiti kontinuirana poboljšanja u svim područjima djelovanja Sveučilišta.

Sustav za osiguravanje kvalitete međusobno usklađenim djelovanjem tvore:

- Senat Sveučilišta u Zadru
- Povjerenstvo za unaprjeđivanje kvalitete
- Povjerenstvo za unutarnju prosudbu sustava osiguravanja kvalitete
- Uprava zastupana po nadležnom/oj prorektoru/ici.
- Ured za osiguravanje kvalitete
- Povjerenstva za kvalitetu sastavnica Sveučilišta

Djelovanje i nadležnost pojedinih tijela sustava definirani su *Pravilnikom o sustavu osiguravanja kvalitete Sveučilišta u Zadru*.

Sustav osiguravanja kvalitete Sveučilišta u Zadru

ORGANIZACIJSKA SCHEMA

Sveučilišni savjet

S E N A T

Povjerenstvo za unaprjeđivanje kvalitete

Uprava

Ured za osiguravanje kvalitete

Povjerenstvo za unutarnju prosudbu sustava osiguravanja kvalitete

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za anglistiku

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za pedagogiju

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za arheologiju

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za povijest

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za ekologiju, agronomiju i akvakulturu

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za povijest umjetnosti

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za etnologiju i kulturnu antropologiju

Povjerenstvo za kvalitetu Pomorskog odjela

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za filozofiju

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za psihologiju

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za francuske i iberoromanske studije
Odsjek za francuski jezik i književnost
Odsjek za iberoromanske studije

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za sociologiju

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za geografiju

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za talijanistiku

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za germanistiku

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za turizam i komunikacijske znanosti

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za izobrazbu učitelja i odgojitelja
Odsjek za razrednu nastavu
Odsjek za predškolski odgoj

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za zdravstvene studije

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za klasičnu filologiju

Povjerenstvo za kvalitetu Centra za strane jezike

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za informacijske znanosti

Povjerenstvo za kvalitetu Centra "Stjepan Matičević" i Centra za tjeļovježbu i studentski sport

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za kroatistiku i slavistiku
Odsjek za ruski jezik i književnost
Odsjek za hrvatski jezik i književnost

Povjerenstvo za kvalitetu Centra za jadranska onomastička istraživanja

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za lingvistiku

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za kineziologiju

Povjerenstvo za kvalitetu Odjela za nastavničke studije u Gospiću

Povjerenstvo za kvalitetu Teološko-katehetskog odjela

4.3. Dokumentacija sustava

Uz akte na europskoj i nacionalnoj razini, pitanje osiguravanja kvalitete na Sveučilištu dodatno je regulirano:

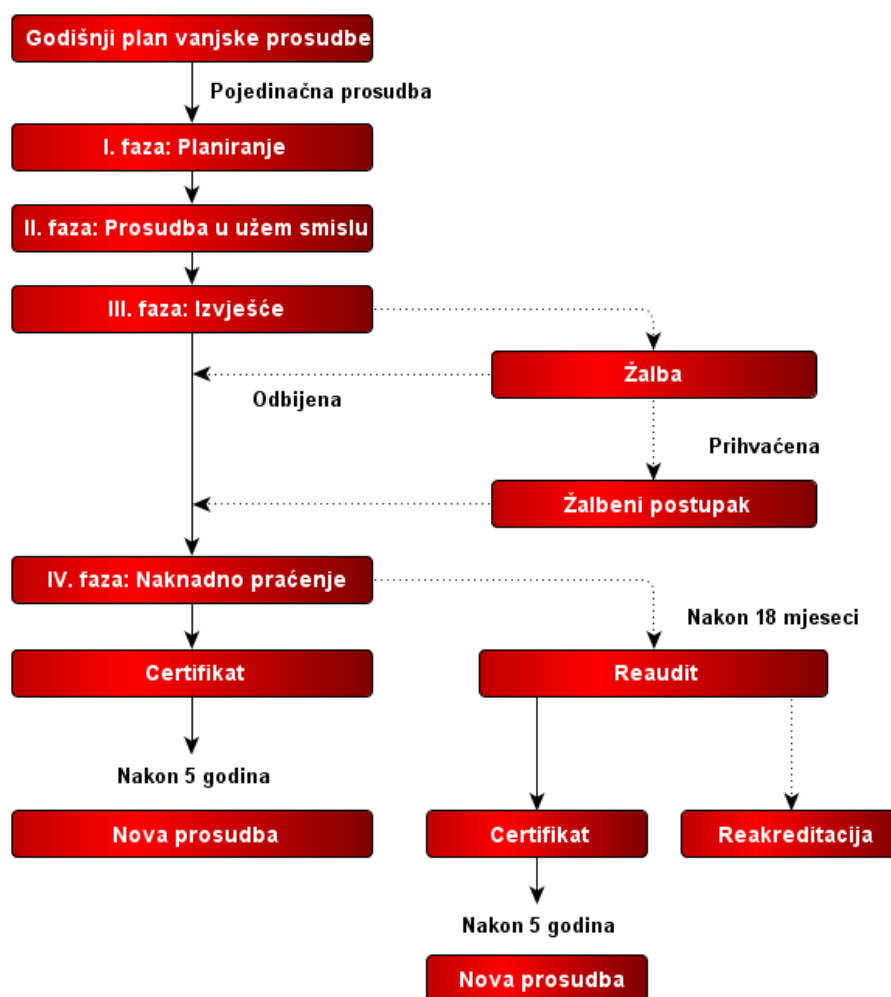
- Politikom kvalitete Sveučilišta u Zadru
- Pravilnikom o sustavu osiguravanja kvalitete Sveučilišta u Zadru
- Poslovnikom Povjerenstva za unaprjeđivanje kvalitete Sveučilišta u Zadru
- Poslovnikom Povjerenstva za unutarnju prosudbu sustava za osiguranje kvalitete Sveučilišta u Zadru

4.4. Postupci za analizu i unaprjeđivanje sustava

4.4.1 Vanjska neovisna periodična prosudba sustava osiguravanja kvalitete Sveučilišta

Vanjska neovisna periodična prosudba sustava osiguravanja kvalitete (*audit*) je periodični postupak kojim se utvrđuje jesu li aktivnosti koje čine sustav osiguravanja kvalitete Sveučilišta učinkovite i u skladu s nacionalnim i europskim standardima i smjernicama za osiguranje kvalitete.

Dijagram provedbe vanjske neovisne periodične prosudbe sustava osiguravanja kvalitete

Izvor: <http://www.azvo.hr/hr/diagram-vanjske-prosudbe>

Detalje provedbe postupka vanjskog vrednovanja moguće je pronaći u *Pravilniku o postupku vanjske neovisne periodične prosudbe unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete visokog učilišta u Republici Hrvatskoj* Agencije za znanost i visoko obrazovanje.

4.4.2. Unutarnja prosudba sustava osiguravanja kvalitete

Unutranju prosudbu sustava osiguravanja kvalitete jednom godišnje provodi Povjerenstvo koje imenuje Senat Sveučilišta u Zadru. Povjerenstvo čine tri člana, dva iz redova nastavnika u znanstveno-nastavnim zvanjima (od kojih je jedan predsjednik povjerenstva), te jedan iz redova administrativnog osoblja. Planiranom promjenom *Pravilnika o sustavu osiguravanja kvalitete Sveučilišta u Zadru* predviđeno je proširenje Povjerenstva na način da se u njegov rad uključi predstavnik studenata te predstavnik vanjskih dionika, po mogućnosti osoba koja je neposredno uključena u rad Sveučilišta kao vanjski suradnik u nastavi.

Cilj unutranje prosudbe je prosuditi stupanj razvijenosti i učinkovitosti sustava osiguravanja kvalitete u skladu sa smjernicama AZVO, te na temelju te prosudbe preporučiti potrebne izmjene i unaprjeđenja sustava.

Nakon što Senat imenuje Povjerenstvo, ono se sastaje kako bi utvrdilo metodologiju rada i isplaniralo raspored aktivnosti u svrhu prikupljanja podataka potrebnih za prosudbu. Povjerenstvo prikuplja podatke putem razgovora s Upravom, Povjerenstvom za unaprjeđivanje kvalitete, Uredom za osiguravanje kvalitete i predstavnicima egzemplarno odabranih odjela (koji izvode studije iz različitih znanstvenih područja), te na temelju komunikacije s predstavnicima ostalih odjela u pisanom obliku, te uvidom u javno objavljene dokumente. Povjerenstvo, također, može prikupljati podatke putem sastavljenih anketa koje upućuje sastavnicama Sveučilišta.

Temeljem prikupljenih podataka, te služeći se smjernicama AZVO-a, Povjerenstvo sastavlja izvješće koje podnosi Senatu.

5. ODOBRAVANJE, PRAĆENJE I PERIODIČNA PROVJERA STUDIJSKIH PROGRAMA

Prema ESG-smjernicama ustanove trebaju imati formalne mehanizme odobravanja, periodične revizije i nadgledanja svojih programa. Sukladno *Zakonu o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovnju* (NN 45/09) odlukom Senata Sveučilišta osnivaju se i izvode sveučilišni studijski programi, a uz prethodnu procjenu jedinice za unutarnji sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete.

Cjelokupni postupak izrade, predlaganja i vrjednovanja definiran je *Pravilnikom o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta* te sveučilišnim *Pravilnikom o postupku vrjednovanja studijskih programa*.

Praćenje i periodična revizija se provode s ciljem osiguravanja prilagođenosti studijskog programa razvoju konkretnoga znanstvenog područja i znanstvenog polja te prakse konkretne struke. Istodobno, provjerava se usvajaju li studenti zadovoljavajuću razinu definiranih ishoda učenja, te ispituje prikladnost postignutih ishoda učenja studenata koji su završili određeni ciklus studija sa stvarnim potrebama tržišta rada. U tu svrhu potrebno je prilagođavati nastavne metode i metode procjene ishoda učenja sukladno pokazateljima njihove učinkovitosti.

Sveučilište u Zadru razvojem i unaprjeđivanjem svojih programa prati trend cjeloživotnog učenja – koncepta koji je zamišljen kao usustavljenost cjeloživotnog

obrazovanja i učenja uopće u svim životnim razdobljima i oblicima u kojima se ostvaruje. Učenje je pritom kontinuirani proces u kojem su rezultati i motivacija pojedinca za učenjem u određenom životnom razdoblju uvjetovani znanjem, navikama i iskustvima učenja stečenima u prethodnim životnim razdobljima, a sve s ciljem razvoja pojedinčevih individualnih potencijala, aktivne uloge u društvu, te postizanja njegove veće konkurentnosti i trajne zapošljivosti.

U ovom trenutku Sveučilište u Zadru provodi sljedeće posebne programe obrazovanja:

- a) brodstrojarstvo
- b) nautika
- c) pedagoško-psihološko-didaktičko-metodičko obrazovanje (pedagoške kompetencije).

6. STUDENTI

Studenti su jedan od nositelja modernog sveučilišta i ravnopravan partner u sveučilišnom životu. Poradi toga je s pomoću relevantnih akata potrebno osigurati pristup studenata u sva sveučilišna tijela, poticati studente na aktivnost te im pružati podršku s ciljem stvaranja motivirajuće i primjerene atmosfere uvažavanja i poštovanja.

6.1. Ocjenjivanje studenata

Ocjenjivanje kao samostalna etapa nastavnog procesa služi istodobno svim dionicima tog procesa u užem (studentima, nastavnicima) i u širem smislu (sveučilište, resorno ministarstvo, gospodarstvo, društvo). Iz tog je razloga nužno omogućiti transparentan sustav ocjenjivanja studenata što znači ocjenjivati u skladu s javno objavljenim, lako dostupnim i dosljednim kriterijima.

Sveučilište u Zadru kao visokoobrazovna ustanova preuzima odgovornost prema studentima kao značajnim dionicima i partnerima koji su vlastitim izborom upisali svoje studijske grupe i pripadajuće programe. Poradi toga Sveučilište preuzima odgovornost i prema definiranju kriterija ocjenjivanja studenata koji uključuju sve procese (održavanje nastave, održavanje ispita, redovito praćenje studenata, propisani očekivani ishodi učenja i razine postignuća, sustav mogućnosti žalbe, te sustav izdavanja diploma i dodataka diplomama za postignute razine obrazovanja) s ciljem povratne informacije o nastavnom procesu i obrazovanju kao i o djelotvornosti sustava poučavanja, učenja, podrške studentima te dopune i revizije ishoda učenja i kompetencija.

Ishodi učenja trebaju biti dijelom studijskog programa i pojedinih izvedbenih planova, a studenti trebaju na vrijeme i na prikladan način biti upoznati s njima.

Sveučilište, uključujući i svaku sastavnicu zasebno, treba definirati i propisati način vrednovanja i ocjenjivanja studenata. Sva dokumentacija vezana za etapu ocjenjivanja treba biti donesena uz sudjelovanje samih studenata, a dostupna putem oglasnih ploča i internetskih stranica sastavnica.

U svakom studijskom programu važno je definirati način ispitivanja i oblikovanja ocjene za studente, dok se u izvedbenom planu svakog pojedinog kolegija dodatno obrazlažu pojedinosti, uključujući specifičnosti kolegija koje zahtijevaju prikladna objašnjenja i/ili drugačije kriterije ocjenjivanja.

Studentima treba omogućiti upoznavanje svih aspekata potrebnih za stjecanje svake ocjene u sustavu ocjenjivanja, što znači upoznati ih s načinom i procesima kojima se njihov rad vrednuje te kriterijima i mehanizmima svake pojedine ocjene. To se čini putem internetskih stranica s detaljnim opisima studijskih programa i izvedbenih planova, oglasnih ploča i tijekom predavanja (preporuka je to učiniti na uvodnom satu).

Tijekom trajanja izvedbe kolegija, važno je redovito pratiti sve aktivnosti studenata i kontinuirano pratiti napredak primjenjujući različite mehanizme, kriterije i metode vrjednovanja koje su propisane u relevantnim sveučilišnim dokumentima, studijskom programu i izvedbenom planu svakoga pojedinog kolegija.

Ispitni termini, uključujući termine održavanja kolokvija, datume izvršavanja pojedinih zadataka, seminara i vježbi te redovite ispitne rokove, trebaju biti pravodobno javno objavljeni s naznačenim mjestom, terminom održavanja i pojedinim specifičnostima svakog kolegija, odnosno ispita. Preporuča se objedinjeni sustav definiranja održavanja ispitnih termina na svakoj sastavnici po pojedinoj godini studija kako bi se izbjegle nepotrebne kolizije.

Ispit se treba provoditi na način propisan u izvedbenom planu kolegija neovisno o broju kandidata, vremenu ili mjesto održavanja. Eventualne promjene nužno je naznačiti u izvedbenom planu i na uvodnom satu upozoriti studente.

Sveučilište i sastavnice pojedinačno dužni su pravodobno obznaniti upute o prijavi i odjavi ispita, a pojedine sastavnice u skladu sa specifičnostima svog programa dužne su istaći pojedine preduvjete izlasku na ispit.

Studenti koji pristupaju na ispit trebaju imati jednake mogućnosti postizanja željenog cilja, neovisno o ispitnom roku ili broju izlazaka.

Ispiti su javni i student ima pravo tražiti nazočnost javnosti kod usmenog dijela ispita. U tom smislu javnost treba postići sudjelovanjem onih dionika koji su uključeni u nastavni proces odgovarajućeg studija, preciznije oni koji mogu objektivno prosuđivati sadržaj ispita. Nije dopušteno da na ispitu nazoči samo student i nastavnik koji ga ispituje.

Nastavno je osoblje dužno dati primjerenu povratnu informaciju studentima o provjerama, zadataka, seminarima i drugih aktivnostima koje se obavljaju u sklopu pojedinog kolegija. Tijekom oblikovanja ocjene treba se dati primjereno obrazloženje pojedinih čimbenika i cjelokupne ocjene. Studenti imaju pravo tražiti uvid u sve pismene provjere kao i dodatno pojašnjavanje kriterija i mehanizama ocjenjivanja.

Studenti koji nisu zadovoljni ocjenom ili smatraju da su iz različitih razloga oštećeni imaju pravo na žalbu sukladno *Pravilniku o studiranju*. Nastavno osoblje treba istaći javno (mrežna stranica, oglasna ploča, uvodno predavanje) pravo studenta na žalbu, a ukoliko postoje specifičnosti vezane za kolegij, studijski program ili sastavnicu uz žalbeni postupak, one se isto trebaju javno obznaniti.

Nastavno osoblje treba upozoriti studente na ponašanje koje nije u skladu s *Etičkim kodeksom* (prepisivanje i varanje na provjerama, prepisivanje seminarskih radova, plagijati, neprimjereno izražavanje, nekulturno ponašanje, aktivnosti strane akademskoj zajednici) i obrazložiti im daljnje mogućnosti sankcija.

Sastavnice trebaju definirati sve postupke i procese koje su u vezi s završetkom studija, što znači upute za završne, diplomske i doktorske radove, postupak prijave spomenutih radova te postupak ocjene i obrane. Jednako tako, trebaju se propisati sve upute uz završne ispite, postupci prijave i odjave, zatim način bodovanja i ocjenjivanja te pravo na žalbu. U svim tim aspektima nužna je pravodobnost informacija.

Sveučilište treba odrediti izgled i sadržaj diploma na svim razinama i dodataka diplomama sukladno nacionalnim i međunarodnim propisima i specifičnostima samog sveučilišta i pojedinih sastavnica.

Nastavnom osoblju treba omogućiti permanentno napredovanje iz područja dokimologije s ciljem boljeg osposobljavanja za kvalitetnije ocjenjivanje. Potrebno je planirati ocjenjivanje studentskih aktivnosti u paru ili grupi i sve specifičnosti, kriterije i mehanizme takvog tipa ocjenjivanja pravodobno objaviti na oglasnim pločama, internetskim stranicama i tijekom uvodnog sata.

6.2. Podrška studentima

Kao podršku studentima Sveučilište i sve njegove sastavnice osiguravaju različite mehanizme potpore. Istodobno, konstantnim praćenjem djelatnosti svih aspekata podrške studentima, osigurava se učinkovito i redovito napredovanje uz uklanjanje uočenih nedostataka u djelovanju.

Jedan od takvih mehanizama je Studentsko savjetovalište koje je otvoreno za studente svakim radnim danom. Savjetovalište je pokrenulo brojne projekte poput „Mladi za mlade – kako da ne...“ u kojemu se potiče na uočavanje i rješavanje problema s ciljem podizanja kvalitete življenja, „Zdravi studenti“ kroz kojega se informira zainteresirane studente s novim spoznajama o bolestima, „Ovisnosti – što još ne znamo o njima“, „Kako se hranimo i kako nas hrane“, „Pitaj liječnika“ itd. Preporuča se sastavnicama upoznavanje studenata s radom Savjetovališta i upućivanje na njega putem informativnih materijala, internetskih stranica i oglasnih ploča. Sveučilište će osigurati daljnje mogućnosti napretka rada Savjetovališta putem povratnih informacija samih studenata.

Najizravniju i najznačajniju pomoć studentima pri svladavanju njihovih nastavnih obveza treba omogućiti nastavno osoblje. Redovito održavanje konzultacija (preporuka je najmanje 2 sata tjedno) sukladno izvedbenom planu, pravodobno odgovaranje elektroničkom poštom, mentorski rad te uključivanje studenata u nastavni i znanstveni proces (demonstratori, članovi istraživačkog tima i dr.) omogućuje neposrednu pomoć i podršku studentima.

Sastavnice trebaju posebnu pažnju posvetiti studentima prve godine preddiplomskog studija kojima treba omogućiti mentore kako bi se čim prije integrirali u studijski proces. Mentorski i tutorski rad treba definirati u pripadajućim dokumentima sastavnice i dosljedno se držati pravila i kriterija.

Studenti se međusobno trebaju pomagati, a jedan od mehanizama je projekt Student – mentor u kojemu stariji studenti koji prolaze određene edukacije pomažu mladim kolegama.

Važan čimbenik pri podršci studentima čine administrativne službe (prije svega odjelni tajnici te Služba za dodiplomske i Služba za poslijediplomske studije). Treba se osigurati prikladno radno vrijeme za primanje studenata i primjeren broj djelatnika u frekventnim razdobljima (upisi semestara i godine).

Sveučilište i svaka sastavnica zasebno trebaju propisati pravodobno sve uvjete za upis na višu godinu, a za upis na prvu godinu treba se na vrijeme definirati upisna politika (kriteriji, uvjeti, vremenik) koja treba biti informativna. Jednako tako, sastavnice trebaju osigurati kvalitetan i za sve studente ravnopravan razredbeni postupak s unaprijed definiranim kriterijima i uvjetima.

Studente je nužno pravodobno informirati o svim njihovim pravima i obvezama i na tome zajednički trebaju raditi Sveučilište preko svojih tijela, sastavnica i osoblja te studentska tijela (Studentski zbor, pripadajući odbori i radne skupine, Studentski pravobranitelj).

6.3. Aktivnost studenata

Studenti kao važni dionici na sveučilištu trebaju biti primjerenom zastupljeni u tijelima sveučilišta, posebno u tijelima sustava osiguravanja kvalitete.

U sveučilišnim tijelima (prije svega u Senatu) treba se osigurati dovoljan broj studentskih predstavnika sukladno zakonskim propisima i sveučilišnim aktima. Na sjednicama treba poticati aktivnost studenata tako da ih se uključuje u radna tijela (odbori, povjerenstva, radne grupe) te potiče na iznošenje mišljenja i prijedloga.

U Povjerenstvu za unaprjeđivanje kvalitete djeluju studenti svih triju razina (preddiplomski, diplomski, doktorski). Kao ravnopravni partneri, poželjno je da iznose prijedloge, sudjeluju u raspravama te u radnim skupinama. Povjerenstvo treba predlagati i

delegirati dovoljan broj studenata u sve radne skupine, posebno one koje se tiču studentskih pitanja (Bolonjski proces, resursi za studiranje, studentski standard, kvaliteta). Sveučilište treba osigurati stalno usavršavanje i osposobljavanje studenata putem edukacija i seminara na sveučilišnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.

U Povjerenstvu za unutarnju prosudbu sustava osiguravanja kvaliteta na sveučilišnoj razini također je potrebno osigurati nazočnost predstavnika studenata.

Studente koji sudjeluju u radu sveučilišnih tijela potrebno je educirati putem radionica, seminara, konzultacija i dr.

Sastavnice su obvezne uključiti studente u sva tijela (stručno vijeće, povjerenstva za kvalitetu, radne skupine, odbori itd.). Potrebno je poticati uključivanje što većeg broja studenata u različita tijela. Sastavnica treba omogućiti jasne mehanizme definirane relevantnim aktima za izbor i brojnost studenata u pojedinim tijelima.

Studentski zbor kao predstavničko tijelo svih studenata treba aktivno sudjelovati u kreiranju sveučilišnog života, posebno onih tema i aktivnosti koje su vezane za studije i studentska pitanja. Preko svojih odbora i radnih skupina, u koje treba uključiti i studente koji nisu članovi Zbora, sukladno mogućnostima predviđenima u dokumentaciji, poželjno je sudjelovanje u kreiranju dokumenata, raspravama i davanju prijedloga za poboljšanje različitih oblika djelovanja cijeloga sveučilišta. Preko predstavnika na pojedinim sastavnicama, poželjno je sudjelovanje u istim aktivnostima (dokumenti, rasprave, prijedlozi) na samim sastavnicama.

Važan čimbenik u sustavu osiguravanja kvalitete jest Studentski pravobranitelj kao mehanizam kojim studenti štite svoje prava, ali i bivaju upućeni u obveze. Potrebno je popularizirati funkciju pravobranitelja kako bi studenti dobili jasnu sliku o ovoj funkciji i mogućnostima koje ona pruža, a definirane su *Statutom Studentskog zbora*.

Sveučilište se opredjeljuje za uključivanje studenata u sva tijela i poticanje na ravnopravan odnos svih dionika. Posebno je važno naglasiti ulogu studenata u pitanjima koja ih se izravno tiču, poput Bolonjskog procesa, kvalitete, osiguravanja resursa, studentskog standarda, nastavnih programa i dr.

S ciljem osiguravanja izravne uključenosti studenata u evaluaciju nastavnog procesa, studenti su obvezni sudjelovati u institucijskom istraživanju kvalitete nastave i nastavnika.

7. NASTAVNO OSOBLJE

Strateška opredijeljenost Sveučilišta i njegovih sastavnica prema razvoju i implementiranju visokih edukacijskih standarda te jačanju suradnje s gospodarstvom i javnim sektorom u obrazovanju treba se očitovati u osiguravanju i unaprjeđivanju kvalitete nastavnog osoblja, njegove interakcije i utjecaja na društvo znanja te doprinosa regionalnome razvoju.

7.1. Kvaliteta nastavnog osoblja

Nastavno osoblje je najznačajniji obrazovni resurs koji je dostupan studentima. Sukladno ESG 1.4, odgovarajućim kriterijima i smjernicama AZVO, kao i Zajedničkim standardima, mjerilima i kriterijima kvalitete Sveučilišta u Zadru, Sveučilište i njegove sastavnice trebaju osigurati:

- a) dovoljan broj nastavnika s odgovarajućim kvalifikacijama za postizanje svojih obrazovnih ciljeva, uspostavljanje i nadziranje pravila te osiguravanje održivosti svojih studijskih programa;
- b) načine provjere kvalificiranosti i sposobnosti osoblja koje sudjeluje u poučavanju studenata;

- c) dostupnost tih načina provjere onima koji provode vanjske provjere kako bi ih mogli u izvješćima komentirati;
- d) povratnu informaciju nastavnom osoblju o rezultatima tih provjera te priliku za razvoj i poboljšanje nastavničkih kompetencija;
- e) sustavno praćenje potreba nastavnika za usavršavanjem u području nastavničkih kompetencija, te za poboljšanjem radnih uvjeta na sastavnici i Sveučilištu
- f) djelovanje suladno općim načelima etike u akademskoj zajednici kao i djelovanje sukladno *Etičkom kodeksu nastavnika, suradnika, znanstvenika i istraživača Sveučilišta u Zadru*.

Ove opće ciljeve Sveučilište i njegove sastavnice ostvaruju sljedećim postupcima:

7.1.1. Utvrđivanje i usvajanje jasnih, transparentnih procedura i kriterija (nastavne) izvrsnosti pri izboru u zvanja, te dodjeli počasnog zvanja

Osim općih uvjeta za izbor u pojedina znanstveno-nastavna, nastavna i suradnička zvanja te dodjelu počasnog zvanja na Sveučilištu, koji su utvrđeni Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, te relevantnim odlukama Nacionalnoga vijeća za znanost i Rektorskoga zbora, Statutom i drugim relevantnim aktima Sveučilišta utvrđuju se specifični uvjeti i postupak izbora na razini Sveučilišta, uključujući postupak žalbe na odluku o napredovanju. Metode provjere kvalificiranosti i stručnosti trebaju se temeljiti i na kontinuiranom praćenju objavljivanja radova koji nastavnika kvalificiraju za izvođenje nastave iz predmeta za koji se bira, kao i ispunjavanja drugih standarda nastavne izvrsnosti, definiranih u *Obrascu za samoevaluaciju*. Uz institut nastupnog predavanja pri prvom izboru u znanstveno-nastavna i nastavna zvanja, primjer dobre prakse je razmatranje rezultata studentske evaluacije i drugih izvora informacija o (samo)evaluaciji nastavnikovoga rada pri odluci o napredovanju / izboru u zvanje. Akcijskim planom *Strategije ljudskih resursa za istraživače 2011.-2015.* predviđa se i definiranje kriterija za izbore i napredovanja koji stavljaju naglasak na kvalitetu, a ne samo broj radova.

7.1.2. Analiza i pravedna raspodjela obveza i opterećenja nastavnog osoblja

Sveučilište ima jasne norme i pravila za dodjeljivanje nastavničkog opterećenja koja uglavnom uključuju samo rad u nastavi što je u vezi s odgovarajućim zakonskim odredbama i važećim *Kolektivnim ugovorom za znanost i visoko obrazovanje (2010.)*. Međutim, potrebno je definirati norme ili udio u normi za druge oblike nastavnog opterećenja (npr. mentorstva), za znanstveni i stručni rad te dodatni angažman nastavnika u tijelima Sveučilišta i sastavnica. Nastavno opterećenje, broj mentorstava, obnašanje funkcija, sudjelovanje u radu tijela na razini Sveučilišta i sastavnica, vođenje i uključenost u projekte, obveze vezane uz napredovanje i izbor u zvanje, nastavne obveze na drugim visokoškolskim ustanovama itd. pokazatelji su stvarnog nastavnikovog opterećenja i trebaju biti dijelom nastavničkog portfelja koji se kontinuirano ažurira.

Akcijskim planom *Strategije ljudskih resursa za istraživače 2011.-2015.* planira se stvaranje zbirke osobnih podataka temeljem koje će se moći pratiti udio nastave, mentorskih poslova te znanstvenog rada i sudjelovanja u relevantnim tijelima u ukupnoj normi sati. Sveučilište i sastavnice za sada brinu da nastavnici budu primjereno angažirani u svojim nastavnim zadacima i tako što, u slučaju preopterećenja, preraspoređuju njihove obveze te vode računa da ih ne ugrožavaju nastavničke obveze izvan Sveučilišta. Racionalizacija nastavnih opterećenja strateški je zadatak u predstojećem razdoblju, koji se planira ostvarivati i poticanjem snažnijeg programskog povezivanja sastavnica, te praćenjem i uspostavljanjem

što optimalnijeg odnosa broja studenata i nastavnika. Konačno, kadrovske potrebe i prioritete treba planirati sukladno nastavnim planovima i programima (uključujući projekcije kadrovskih potreba s obzirom na napredovanje djelatnika iz suradničkih u znanstveno-nastavna zvanja te s obzirom na odlazak u mirovinu) i respektirati utvrđene potrebe i prioritete pri dodjeli radnih mjesta

7.1.3. Evaluacija nastave i rada nastavnika

Evaluacija nastave i nastavnika može se provoditi korištenjem različitih postupaka (i njihovih kombinacija), koji uključuju prvenstveno povratne informacije od studenata koji imaju izravno iskustvo s programom. U akademskoj kulturi koja potiče izazov i ispitivanje te transparentni sustav ocjenjivanja, nužno je osigurati da:

- a) studenti ozbiljno shvate davanje takvih povratnih informacija (što pretpostavlja uvjerenje da će se njihove ocjene i iskazane primjedbe i sugestije ozbiljno razmotriti pri revidiranju i unaprjeđivanju nastavnog procesa) i
- b) se studenti osjećaju slobodnima iskreno se izraziti bez straha od posljedica.

Ti postupci uključuju studentsku evaluaciju, samoevaluaciju nastavnika i evaluaciju od strane kolega nastavnika.

Studentska evaluacija

Sukladno obvezi visokih učilišta da provode institucijsko istraživanje kvalitete nastavnog rada, temeljem Odluke Rektorskog zbora o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u nastavna / znanstveno-nastavna zvanja iz travnja 2006., te vlastitom opredjeljenju da kontinuirano unaprjeđuje rad u svim svojim segmentima, Sveučilište u Zadru putem Ureda za osiguravanje kvalitete kontinuirano provodi periodične Evaluacije kvalitete nastavnog procesa i rada nastavnika. Sadržaj i način provedbe Evaluacije reguliran je internim aktima.

Sastavnice mogu osigurati i vlastite ankete sa specifičnim pitanjima otvorenog i/ili zatvorenog tipa, te druge načine dobivanja povratne informacije putem razgovora sa studentima, odnosno njihovim predstavnicima u stručnom vijeću i povjerenstvu za kvalitetu sastavnice. Primjer dobre prakse na nekim sastavnicama Sveučilišta su i mjesečni sastanci (predstavnik) studenata s pročelnikom sastavnice te semestralni evaluacijski sastanci sa svim nastavnicima.

Samoevaluacija nastavnika

Obveza je nastavnika tijekom nastave pratiti kvalitetu izvođenja nastave u skladu sa specifičnostima pojedinog kolegija. Osnova za samoevaluaciju nastavnika mogu biti rezultati studentske evaluacije ili drugih institucijskih ispitivanja kvalitete nastavnog rada, kvalitete studentskih uradaka, prolaznosti studenata itd. Samoevaluacija bi se trebala provoditi i prema kriterijima nastavne izvrsnosti, koji su definirani u *Obrascu za samoevaluaciju*, zatim semestralnim izvješćima i osvrtima nastavnika na provedenu nastavu na određenom kolegiju, nastavničkim i studentskim portfeljima itd.

Evaluacija od strane kolega nastavnika (peer-review)

Ovaj postupak uključuje usku suradnju vrednovanog nastavnika s kolegama nastavnicima s ciljem prosudbe i unaprjeđivanja vlastitog poučavanja. Pretpostavlja

suradničko ozračje u kojem s kolegama nastavnicima raspravlja i prosuđuje o nastavnom planu kolegija koje izvodi, metodama poučavanja, materijalima za učenje, definiranim ishodima učenja i njihovoj usklađenosti s predviđenim načinima njihovog dostizanja i provjere itd. Evaluacija od strane kolega nastavnika pruža vrijedne informacije, koje se mogu kombinirati s ostalim izvorima radi dobivanja cjelovite predodžbe o radu nastavnika.

7.1.4. Razvoj i unaprjeđivanje nastavničkih kompetencija

Nastavnicima se treba omogućiti trajno osposobljavanje i unaprjeđivanje kompetencija za rad u nastavi, posebice ako se u institucijskom ispitivanju kvalitete utvrdi da neučinkovito obavljaju svoje nastavne radne zadatke. Trenutno nepostojanje jasno definiranih minimalnih standarda i potpuno razrađenog postupka i mjera po provedbi analize (uključujući moguće sankcije, programe poboljšavanja nastavničkih vještina i kompetencija do prihvatljive razine i dr.), nedostatak je koji tijela sustava osiguravanja kvalitete, posebice Ured za osiguravanje kvalitete, trebaju regulirati revizijom *Postupkovnika o studentskoj evaluaciji* (ali i drugim oblicima evaluacije) nastavnog rada. Potrebno je, također, definirati i planirati programe dodatnog usavršavanja svih nastavnika u području nastavničkih kompetencija.

Akcijским planom *Strategije ljudskih resursa za istraživače 2011.-2015.* predviđeno je razvijanje obveznih mehanizama edukacije i usavršavanja samo za mlade istraživače (asistente i znanstvene novake). Konačno, nastavnike treba poticati da cijene svoje vještine te razmotriti načine vrednovanja i nagrađivanja / priznanja nastavne izvrsnosti na razini sastavnica i Sveučilišta.

7.1.5. Povratne informacije od nastavnog osoblja

Kvaliteta rada nastavnika i ukupnoga nastavnoga procesa ovisi i o kvaliteti radnih uvjeta na sastavnicama i Sveučilištu te nastavnikovoj percepciji kvalitete djelovanja pojedinih tijela, službi i Sveučilišta u cjelini. Sukladno tome, sustav osiguravanja kvalitete treba raditi na unaprjeđivanju postojećih i razvijanju novih mehanizama i postupaka koji svim nastavnicima omogućuju da izraze svoju ocjenu, primjedbe i sugestije u vezi s okruženjem u kojem se izvodi nastavni proces te, temeljem analize prikupljenih informacija, definirati moguće načine poboljšavanja uvjeta rada i, time, unaprjeđivanja nastavnoga procesa. Informacije dobivene od nastavnika treba dopuniti i relevantnim povratnim informacijama drugih djelatnika i studenata.

7. 2. Utjecaj na društvo i regionalni razvoj

Doprinos Sveučilišta društvu znanja i regionalnome razvoju ostvaruje se planiranjem studijskih programa i nastavnoga procesa koji je usklađen s potrebama gospodarskoga i civilnoga sektora. Uz povezivanje nastavnoga i praktičnog rada kroz zajedničke projekte s javnim i nevladinim ustanovama, utjecaj na društvo i suradnja s gospodarskim i civilnim sektorom treba se intenzivirati i drugim aktivnostima, koje uključuju poticanje izrade završnih, diplomskih i doktorskih radnji iz područja koji su u skladu s potrebama zajednice, zatim organiziranje studentske prakse, poticanje volontiranja studenata, kao i organiziranje seminara, tečajeva i radionica za građane, javnih tribina te drugih oblika djelovanja nastavnika i studenata koji pridonose civilnome društvu. Primjer dobre prakse dosadašnji je rad Studentskoga savjetovišta na podršci i angažiranju studenata u nizu aktivnosti volontiranja u zajednici.

Daljnje smjernice i preporuke u vezi s doprinosom društvu i regionalnome razvoju nalaze se u poglavlju o znanstvenoj i stručnoj djelatnosti, te u *Zajedničkim standardima, mjerilima i kriterijima kvalitete Sveučilišta u Zadru* (u prilogu).

8. ZNANSTVENA I STRUČNA DJELATNOST

Obavljanje znanstveno-istraživačkog i visokostručnog rada jedna je od temeljnih djelatnosti Sveučilišta, a afirmiranje istraživačke izvrsnosti, suradnje s gospodarstvom i civilnim sektorom te povećanje (kvalitete) znanstvene produkcije, kao i približavanje ili izjednačavanje istraživačkih ciljeva s obrazovnim ciljevima strateški su prioriteti Sveučilišta (*Opća strategija 2011.-2017.*; *Strategija razvitka znanosti na Sveučilištu 2009.-2014.*).

Sukladno ciljevima i zadaćama utvrđenim u ovim strateškim dokumentima, kao i *Akcijskom planu Strategije ljudskih resursa za istraživače* (2010), sustav osiguravanja kvalitete na Sveučilištu, u koordinaciji s relevantnim tijelima (posebice resornim prorektorima, Uredom za znanost i Povjerenstvom za znanost), treba djelovati na implementiraju postojećih i razvijanju novih mehanizama i mjera poticanja, podrške i praćenja postizanja znanstvene izvrsnosti i prepoznatljivog, originalnog istraživačkoga doprinosa unutar Sveučilišta i u široj, nacionalnoj i međunarodnoj znanstvenoj zajednici. Taj se cilj ostvaruje sljedećim postupcima:

8.1 Utvrđivanje znanstvenih prioriteta i planiranje istraživačkih aktivnosti u skladu s istraživačkim prioritetima na europskoj i nacionalnoj razini te sa sveučilišnom misijom i ciljevima Znanstvene i Opće strategije Sveučilišta, kao i strateških dokumenata pojedinih sastavnica. Primjeri dobre prakse su utemeljenje financijskog fonda za znanstvene projekte koji se uklapaju u strateške prioritete Sveučilišta, te projekt programske i strukturne dogradnje Sveučilišta *Arhipelagos*.

8.2 Izgradnja vlastite infrastrukture za unaprjeđivanje istraživačkog rada, uključujući znanstvene laboratorije, centre i institute, koja se temelji i na iskazanim potrebama i prioritetima pojedinih sastavnica. Uz realizaciju relevantnih zadataka definiranih u Znanstvenoj i Općoj strategiji Sveučilišta, posebnu važnost treba posvetiti kontinuiranom osiguravanju visokokvalitetne informatičke i druge opreme, ugradnji odgovarajućih licenciranih programskih paketa, permanentnom osposobljavanju i usavršavanju istraživača i znanstvenog podmlatka na polju opće informatike i, po potrebi, specijaliziranih statističkih metoda, geografskih informacijskih sustava i dr. Tijela SOK, posebice Ured za osiguravanje kvalitete i povjerenstva za kvalitetu sastavnica, trebaju zajedno s relevantnim službama osigurati kontinuirano praćenje zadovoljstva postojećom infrastrukturom te definirati mjere i mehanizme koji će osigurati zadovoljenje iskazanih potreba za njezinim unaprjeđivanjem.

8.3 Poticanje interdisciplinarne suradnje na Sveučilištu, uključujući nova znanstvena područja i polja koja pokrivaju nove sastavnice ovog integriranog sveučilišta, zatim suradnje s drugim znanstvenim institucijama u RH i inozemstvu, kao i suradnje s partnerima iz gospodarstva i civilnoga sektora. Strateški je cilj da se, uz postojeće kolaborativne projekte, poveća istraživačka produktivnost i izvrsnost i putem novih kolaborativnih istraživanja. Podrška istraživačima u apliciranju, vođenju i završavanju projekata temeljna je misija Ureda za znanost. Međutim, sva tijela i dionici SOK-a, posebice Uprava, Senat i povjerenstva za kvalitetu sastavnica, trebaju poticati da se pri planiranju i evaluaciji istraživačkih aktivnosti posebno vrednuju kolaborativni projekti.

8.4 Poticanje povezanosti istraživačke djelatnosti Sveučilišta s potrebama regionalnoga razvoja i razvoja društva u cjelini putem transfera znanja prema zajednici, znanstvenih projekata i programa s jasno definiranom aplikativnom komponentom, uključivanjem u stručne ekspertize i izradom studija regionalnog i sektorskog društvenoga i gospodarskoga razvitka te planiranjem prostornog uređenja, poticanjem znanstveno-istraživačkog rada s mogućnostima aplikacije u različitim gospodarskim aktivnostima na području poljoprivrede, ribarstva, prometa, industrije, turizma te osobito održivoga gospodarstva krškim područjem otoka, priobalja i zaobalja. Uz poticanje suradnje s lokalnom zajednicom, treba planirati jačanje postojećih te, dugoročno, otvaranje novih znanstvenih centara i instituta (npr. Centar za istraživanje mora i pomorstva, Centar za iseljenike).

8.5 Praćenje provedbe planiranih aktivnosti na znanstvenim i stručnim projektima, koje se temelji na periodičnim i završnim izvješćima glavnog istraživača, broju i citiranosti objavljenih publikacija po suradniku na projektu, obranjenih disertacija novaka i na drugim ishodima projekta, uključujući utjecaj na regionalni razvoj i razvoj društva u cjelini, naročito kod projekata s naglašenom aplikativnom komponentom.

8.6 Osiguravanje kvalitete i široke dostupnosti spoznaja iz područja znanstvene i stručne djelatnosti Sveučilišta, odnosno pojedinih sastavnica, putem organiziranja znanstvenih i stručnih skupova, znanstvenih tribina, tematskih okruglih stolova i javnih predavanja, kao i objavljivanjem zbornika radova, monografija, znanstvenih časopisa i drugih izdanja Sveučilišta koja, temeljem utvrđenog postupka recenziranja, osiguravaju procjenu izvrsnosti i kvalitetu znanstvene produkcije.

Sveučilište također prati dokaze o znanstvenoj produktivnosti putem redovitog, godišnjeg prikupljanja podataka o sudjelovanjima svojih istraživača na skupovima, objavljenim radovima te članstvima u nacionalnim i međunarodnim istraživačkim mrežama i znanstvenim asocijacijama, koji se objavljuju u *Godišnjaku Sveučilišta*. Sustavnosti brige o prikladnom i pravodobnom javnom predstavljanju istraživačkih postignuća na Sveučilištu, kao i o poticanju zanimanja javnosti za istraživačku djelatnost Sveučilišta te prisutnosti znanosti u medijima, treba pridonijeti osmišljavanje strategije predstavljanja tih postignuća, koja je predviđena *Akcijским planom Strategije ljudskih resursa za istraživače*. Istim planom za 2011.-2015. predviđeno je razvijanje pravnih i institucijskih mehanizama za komercijalizaciju produkata istraživanja, u slučajevima u kojima je to primjenjivo, s ciljem osiguravanja njihovog adekvatnog korištenja.

8.7 Povezivanje istraživačkoga rada i nastavnoga procesa putem implementiranja vlastitih znanstvenih postignuća u nastavne planove i programe pojedinih modula i kolegija, stvaranjem vlastitih kadrovskih uvjeta za odvijanje poslijediplomskih studijskih programa, organiziranje združenih studija, ljetnih škola i radionica iz područja znanstvene i stručne djelatnosti sastavnica Sveučilišta, mentorstvom doktorskih, diplomskih i završnih radnji koje uključuju provedbu istraživanja, uključivanjem studenata u istraživačke aktivnosti i poticanjem na samostalni istraživački rad, uključujući prezentiranje rezultata u samostalnim ili suautorskim priopćenjima i publikacijama. Pritom treba osigurati da studenti upoznaju i poštuju pravila istraživačke etike, kao i osnove akademskog pisanja te informacijske pismenosti uvođenjem odgovarajućih kolegija ili tečajeva (v. *Zajednički standardi, mjerila i kriteriji kvalitete*). Primjer dobre prakse je i institut etičke prosudbe sinopsisa diplomskih radnji od strane za to posebno imenovanih povjerenstava na nekim sastavnicama Sveučilišta.

8.8 Razvijanje vlastitih instrumenata i pokazatelja za mjerenje i praćenje kvalitete znanstvene i stručne produkcije. Uz objektivne pokazatelje, definirane zadatkom 3.2.3 *Strategije razvoja Sveučilišta u Zadru* te definirane *Strategijom ljudskih resursa za istraživače Sveučilišta u Zadru*, procjena kvalitete znanstvene i stručne izvrsnosti treba se temeljiti i na samoevaluaciji istraživača prema kriterijima koje su definirali Povjerenstvo za osiguravanje kvalitete i Povjerenstvo za znanost. Prikupljeni podaci, kao i kvalitativne analize na razini pojedinih istraživača, sastavnica i Sveučilišta, trebaju biti temelj vrednovanja i rangiranja znanstvene učinkovitosti, te planiranja daljnjih istraživačkih aktivnosti i procjene potreba za usavršavanjem u područjima od posebnog interesa za istraživačku djelatnost na sastavnicama i Sveučilištu.

8.9 Kontinuirano praćenje znanstvenog napredovanja djelatnika u znanstveno-nastavnim zvanjima i razvoja znanstvenog podmlatka (asistenata i novaka). Pokazatelje i mehanizme praćenja razvoja znanstveno-istraživačkih kompetencija znanstvenog podmlatka kao i napredovanja istraživača u znanstvenim zvanjima treba planirati i pratiti na razini sastavnica i Sveučilišta (npr. izradom i praćenjem provedbe plana osobnog razvoja, organiziranjem radionica o prijavljivanju i vođenju projekata, naprednim istraživačkim i statističkim metodama itd.). Primjer aktualne dobre prakse je godišnje izvješće o radu novaka na znanstvenim projektima (koje bi bilo poželjno uvesti za sve djelatnike u suradničkim zvanjima), kao i vremenik napredovanja na sastavnici, izrađen prvenstveno s obzirom na zakonske normative o rokovima i uvjetima napredovanja za svakog djelatnika sastavnice, koji, međutim, može uključiti i kategorije znanstvene i stručne izvrsnosti prema kriterijima za samoevaluaciju.

Osiguravanje kvalitete navedenih aktivnosti treba se temeljiti na praćenju utvrđenih pokazatelja njihove provedbe te periodičkoj ocjeni učinkovitosti planiranih aktivnosti kao i preporukama za njihovo poboljšavanje i unaprjeđivanje. Daljnje smjernice i preporuke u vezi s osiguravanjem i unaprjeđivanjem kvalitete istraživačkog rada na Sveučilištu definirane su *Zajedničkim standardima, mjerilima i kriterijima kvalitete Sveučilišta u Zadru*.

9. MOBILNOST

Mobilnost studenata i nastavnika važno je za razvoj Sveučilišta jer se tim putem vrlo učinkovito razmjenjuju iskustva u znanstvenom i nastavnom radu, te organizaciji visoko-obrazovnih institucija, što značajno pridonosi kvaliteti istraživanja i obrazovanja.

Broj ostvarenih mobilnosti s obzirom na ukupni broj studenata i nastavnika Sveučilišta u Zadru sličan je kao i na drugim hrvatskim sveučilištima, ali značajno zaostaje za ostvarenjima vrhunskih europskih sveučilišta, pa je povećanje mobilnosti jedan od strateških ciljeva Sveučilišta, i taj se cilj iz godine u godinu postupno ostvaruje.

Mobilnost se uglavnom odvija putem programa ERASMUS, zatim putem programa CEEPUS, a dio otpada i na bilateralne dogovore s nekim suradničkim sveučilištima u domovini i inozemstvu.

Međusveučilišnim ugovorima potrebno je osigurati i domovinsku i inozemnu mobilnost djelatnika i studenata. Odgovarajuće procedure treba propisati Pravilnikom o mobilnosti.

Glavna prepreka dolaznoj međunarodnoj mobilnosti su ograničeni smještajni kapaciteti Studentskog doma, te još uvijek mali broj kolegija na stranim jezicima (posebno na engleskom jeziku) i nedostatak odgovarajuće literature. Glavna prepreka odlaznoj međunarodnoj mobilnosti je relativno mali broj raspoloživih stipendija te za sad još uvijek

skroman interes studenata. Poradi toga nužno je raditi na sustavnom upoznavanju studenata i nastavnika o značenju i mogućnostima razmjene iskustva u znanstvenom i nastavnom radu te o sveučilištima s kojima je moguće na taj način surađivati.

10. IZDAVAČKA DJELATNOST

Izdavačka djelatnost jedna je od najvažnijih aktivnosti Sveučilišta u Zadru putem koje se objavljuju rezultati znanstveno-istraživačkog rada znanstvenika, nastavnika i studenata te vanjskih dionika koji su, sukladno interakciji akademske s društvenom i gospodarskom zajednicom uključeni u rad Sveučilišta.

U tom smislu Sveučilište organizacijski i materijalno potiče izdavačku djelatnost u obliku kvalitetnih, primjereno recenziranih i uređenih znanstvenih časopisa, monografija, udžbenika, priručnika, zbornika radova te elektronskih izdanja gore navedenih ili zasebnih publikacija. Tako se akademska zajednica ali i cjelokupna javnost obavještavaju o rezultatima znanstvenih istraživanja, afirmira se i popularizira se znanstvena i nastavna aktivnost i djelatno se pomaže lokalna, regionalna ali i državna zajednica u obliku predstavljanja najnovijih spoznaja i drugih znanstvenih postignuća koja se mogu koristiti u društveno-gospodarskom razvoju. Posebno se potiče dvojezičnost znanstvenih časopisa kako bi se osigurala veća vidljivost i provjerljivost te međunarodno vrjednovanje znanstvenih rezultata s jedne strane te razvijao hrvatski jezik kao jezik znanosti i kulture s druge strane.

Postupak prijedloga, uređivanja, recenziranja, odobravanja i tiskanja publikacija uređuje se *Pravilnikom o izdavačkoj djelatnosti Sveučilišta u Zadru*. Tijekom pripreme različitih izdavačkih projekata preporuča se i potiče suradnja s tijelima lokalne, regionalne (županijske) i državne uprave, sa znanstvenim i kulturnim ustanovama te s javnim i privatnim gospodarskim subjektima. Javnost se redovito informira o sveučilišnim publikacijama putem analognog i online *Popis izdanja* te priređivanjem javnih predstavljanja tih izdanja.

11. ADMINISTRATIVNO-TEHNIČKO OSOBLJE

Administrativno-tehničko osoblje čine zaposlenici na nenastavnim radnim mjestima – službenici i namještenici za koja se traži visoka, viša, srednja ili niža stručna sprema.

11.1. Radne upute

Radne upute, u slučajevima povećanog opsega posla, spriječenosti za rad, godišnjih odmora ili pojave drugih izvanrednih okolnosti koje zahtijevaju preraspodjelu poslova zaposlenika, definirane su *Pravilnikom o ustroju i sistematizaciji radnih mjesta na Sveučilištu u Zadru* (2011.), te sukladno specifičnostima pojedinih radnih mjesta.

11.2. Ocjenjivanje administrativno-tehničkog osoblja

Ocjenjivanje administrativno-tehničkog osoblja obavlja se prikupljanjem i analiziranjem stavova, dojmova i mišljenja studenata o radu administrativno-tehničkih službi Sveučilišta, a s ciljem poboljšanja njihovog rada i učinkovitosti.

Navedeni postupci spadaju u redovne aktivnosti Ureda za osiguravanje kvalitete. Rezultati evaluacije su dostupni rektoru, Upravi i administrativno-tehničkom osoblju.

12. RESURSI

Kvalitetna opremljenost različitim materijalnim resursima te njihovo učinkovito korištenje nužan je preduvjet kvalitetnog djelovanja nastavnoga i nenastavnog osoblja te studenata Sveučilišta u Zadru.

12.1. Informatička opremljenost

Informatička opremljenost podrazumijeva posjedovanje temeljne računalne opreme te kvalitetnih informatičkih programa koji se koriste u nastavnom procesu, tijekom znanstveno-istraživačkog rada, administriranja i drugih aktivnosti na sveučilištu. Isto tako, potrebno je izgrađivati, nadograđivati i nabavljati te svrsishodno koristiti postojeće interne te *online* dostupne raznovrsne digitalne baze podataka. Učinkovitost informatičke opreme treba unaprjeđivati:

- a) aktualiziranjem, odnosno nadogradnjom postojećih i nabavkom nedostajućih resursa,
- b) usavršavanjem djelatnika i studenata putem tečajeva i radionica,
- c) obrazovanjem studenata na polju informatičke pismenosti, a sukladno potrebama studijskih programa sustavno djelovanje na stjecanju kompetencija samostalnoga operativnoga i kreativnog rada u različitim naprednijim softverima (poput GIS-a i dr.),
- d) nabavom e-opreme za obrazovanje na daljinu te educiranjem nastavnika i studenata vezano za korištenje te opreme,
- e) racionalnim korištenjem s naglaskom na koncentrirano te energetske i ekološki održivo korištenje skuplje opreme.

12.2. Knjižnični fond

Sveučilišna knjižnica jedna je od jezgri nastavne i znanstvene djelatnosti sveučilišta. Obveza je sveučilišnih sastavnica kao i sveučilišta u cjelini nabavljati znanstvenu i stručnu, domaću i inozemnu literaturu, osobito onu vezanu uz zahtjeve pojedinih studija i znanstvenih projekata. Isto tako, potrebno je omogućiti pristup relevantnim *online* publikacijama i citatnim bazama te osigurati međuknjižničnu posudbu.

Odgovorno korištenje knjižničnog fonda okupljenog u središnjoj sveučilišnoj knjižnici, lociranoj u zgradi u Novom kampusu i na pojedinim odjelima (u Zadru i u Gospiću) treba učiniti dostupnim pod unaprijed poznatim uvjetima. Informatički sustav obrade, pohranjivanja i prezentiranja knjižnog fonda treba biti učinkovit, jednostavno pretraživ i usporediv sa sličnim sustavima u zemlji i inozemstvu.

Unaprjeđivanje usluga Sveučilišne knjižnice treba biti povezano s najnovijim postignućima u knjižničarstvu ali i drugim informacijskim znanostima, zahtjevima korisnika, među kojima posebno valja obratiti pozornost na one koji proistječu iz svakidašnjeg korištenja (ponajprije u smislu opremanja informatičkom opremom koja omogućuje samostalno pretraživanje knjižničnog fonda) te na temelju povratnih informacija prikupljenih anketnim upitnicima koje mogu popunjavati svi korisnici knjižnice.

Studente treba upućivati na korištenje bogatoga knjižničnog fonda Znanstvene knjižnice, Gradske knjižnice, Knjižnice Državnog arhiva, Knjižnice Arheološkog muzeja i Nadbiskupijske knjižnice koji umnogome upotpunjuju sveučilišnu knjižničnu građu. Očekivano funkcionalno objedinjavanje Sveučilišne, Znanstvene i Nadbiskupijske knjižnice te izgradnja jedinstvenoga kompleksa Sveučilišne i znanstvene knjižnice jedan je od strateških ciljeva Sveučilišta.

12.3. Ostali resursi (laboratoriji, praktikumi, proizvodna dobra)

Sveučilište u Zadru posjeduje i koristi vlastite te sporazumima s različitim ustanovama dogovorene ostale resurse za potrebe nastave i znanstveno-istraživačkog rada kao i za obavljanje drugih Statutom predviđenih djelatnosti. Vježbe iz pojedinih studijskih programa izvode se u laboratorijima (npr. pedološki, enološki te prehrambeno-biotehnološki) i praktikumima (npr. psihološki praktikum) i na simulatorima (za obrazovanje nautičara). Za potrebe stručne prakse studentima su na raspolaganju škole i druge ustanove (knjižnice, arhivi, muzeji i dr.) sa statusom vježbaonica, Državni arhiv u Zadru, resursi stručnih službi tijela lokalne i županijske uprave, Zavoda za prostorno uređenje Zadarske županije, Arheološkog muzeja, Muzeja antičkog stakla, Narodnog muzeja, Stalne izložbe crkvene umjetnosti, Opće bolnice Zadar, Zavoda za javno zdravstvo Zadarske županije, Javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima prirode, Turističke zajednice Grada Zadra i Zadarske županije, kao i kapaciteti nacionalnih parkova i parkova prirode na području Zadarske, Šibensko-kninske i Ličko-senjske županije i dr. Također, Sveučilište posjeduje poljoprivredno dobro Baštica kao poligon za vježbu i resurs proizvodnje vlastitih prehrambenih proizvoda.

13. INFORMACIJSKI SUSTAVI

Sukladno ESG smjernicama ustanove su dužne osigurati prikupljanje, analizu i korištenje relevantnih informacija za učinkovitost upravljanja svojim studijskim programima i drugim aktivnostima.

Dio informacija vezanih za studije, studente i nastavnike se prikuplja, objedinjuje i obrađuje putem Informacijskog sustava visokih učilišta (ISVU). U okviru razvoja informacijskih sustavotreba pitali su izgradnju repozitorija nastavnih materijala, studentskih radova i sl.

13. 1. Protok informacija

Unutar Sveučilišta u Zadru nužno je osigurati protok informacija između svih dionika s obzirom na osnovnu podjelu na nastavno i nenastavno osoblje te studente, ali i s obzirom na ustroj Sveučilišta (tijela, ustrojbene jedinice i dr.) i sistematizaciju radnih mjesta. Protok informacija podrazumijeva pravodobno i prikladno informiranje o svim relevantnim temama za život akademske zajednice, pri čemu je poznat izvor informacije, medij komunikacije, osoba odgovorna za slanje i prijem informacije te obveza pružanja povratne informacije.

Svi interni službeni dopisi (obavijesti, zamolbe, pozivi i dr.) trebaju biti prikladno upućeni (u pisanom ili u pisanom i elektronskom obliku), zaprimljeni i uredno protokolirani.

Svi dopisi koji su upućeni sveučilišnim srednjoškolskim tijelima, uredima ili službama, sveučilišnim sastavnicama, studentskim tijelima te pojedinim djelatnicima i studentima od strane državnih, županijskih i lokalnih tijela, različitih znanstvenih i kulturnih ustanova te drugih društvenih i gospodarskih subjekata trebaju biti uredno zaprimljeni, protokolirani i proslijeđeni onima na koje se odnose, sukladno *Pravilniku o ustroju i sistematizaciji radnih mjesta na Sveučilištu u Zadru*.

Ukoliko postoji obveza davanja odgovora ili neke druge vrste povratne informacije to valja i učiniti. Ukoliko traženo nije moguće učiniti, valja službeno odgovoriti na način da se objasni razlog kašnjenja s navođenjem datuma do kojeg će odgovor biti priređen ili da se dopis prosljede nadležnom tijelu, službi ili uredu Sveučilišta, odnosno sveučilišnoj sastavnici,

studentskom tijelu te pojedinom djelatniku ili studentu koji može sastaviti relevantan odgovor.

Nadležnost pri protoku informacija utvrđuje se matricom odgovornosti te sistematizacijom radnih mjesta na Sveučilištu u Zadru.

13. 2. Alumni

Jedan od načina izgradnje i promicanja identiteta Sveučilišta te provjere ishoda cijeloga nastavnog procesa jest održavanje kontakta i suradnje s bivšim studentima. Sveučilište će stoga potaknuti utemeljenje udruge svojih bivših studenata pod radnim imenom: *Alumni Universitatis Iadertinae*. Od bivših se zadarskih studenata očekuje se suradnja u izradi projekata za civilno društvo, stručna i materijalna pomoć, lobiranje i povezivanje s osobama koje su od važnosti za razvoj Sveučilišta. Takva udruga već postoji na Odjelu za psihologiju.

Na tragu toga je i upravo dovršena digitalizacija arhive završenih studenata Filozofskog fakulteta u Zadru te Sveučilišta u Zadru, dostupna u obliku *Preglednika završenih studenata* na mrežnoj stranici Sveučilišta.

14. JAVNO INFORMIRANJE

Za uspostavljanje i održavanje komunikacije između Sveučilišta i javnosti zadužen je Ured za odnose s javnošću koji je uspostavljen 2006. Sveučilište redovito objavljuje ažurirane i nepristrane informacije o nastavnim, znanstvenim i stručnim nacionalnim i međunarodnim aktivnostima nastavnika/ca. Informacije o programima koje nudi, o planiranim ishodima učenja tih programa, stupnjevima obrazovanja, postupcima izvođenja nastave, učenja i ocjenjivanja, o znanstvenim skupovima, predavanjima za javnost, prikazivanjima različitih publikacija, projekata i dr. javno se objavljuju i ažuriraju na mrežnim stanicama Sveučilišta.

14. 1. Mrežna stranica

Sveučilište ima mrežnu stranicu. Objedinjena domena, odnosno adresa mrežne stranice, putem koje su predstavljene sve sastavnice, jasno ukazuje na načelo integriteta Sveučilišta. Središnja mrežna stranica Sveučilišta, uključujući mrežne stranice pojedinih ustrojbenih jedinica (odjela i centara) te ureda i službi, ima funkciju pružanja svih relevantnih informacija, od prikaza ustroja sveučilišta i dostupnosti svih pravnih akata i drugih dokumenata do podataka o sastavnicama, uredima, službama i tijelima, o djelatnicima (podatci o položaju, radnom mjestu, znanstveno-nastavnom, nastavnom, suradničkom i dr. zvanjima, bibliografije djelatnika i dr.), o nastavi (studijski programi, izvedbeni planovi i dr.), o studentima (Studentki zbor, studentki standard, studentske službe, upisi na sveučilište i dr.), o znanstvenoj i izdavačkoj djelatnosti (znanstveni programi i projekti, akti koji propisuju izbore u zvanja, sveučilišna izdanja i dr.), o knjižnici, o međuinstitucionalnoj nacionalnoj i međunarodnoj suradnji, o aktualnim zbivanjima (ispitima, znanstvenim skupovima, znanstveno-popularnim predavanjima), o natječajima za posao, o natječajima za stipendije i subvencije, o kontaktima svih djelatnika, te, naravno, o sustavu osiguravanja kvalitete (dokumenti, tijela, obavijesti o tekućim aktivnostima) i dr.

14. 2. Izdavanje publikacija s podacima o Sveučilištu

Sveučilište jednom godišnje priređuje tiskani *Godišnjak* s redovitim i sveobuhvatnim prikazom svih nastavnih, znanstvenih i drugih aktivnosti djelatnika, sastavnica, ureda i službi te Sveučilišta u cjelini. Isto tako, priređuje se osnovni katalog informacija. Sastavnicama se preporuča izdavanje brošura na hrvatskom i engleskom jeziku s opisima studijskih programa.

14. 3. Sudjelovanje u predstavljanju Sveučilišta

Sveučilište svoj znanstveni, nastavni i drugi rad predstavlja putem različitih manifestacija (svečanih akademija, znanstvenih skupova, znanstvenih i znanstveno-popularnih predavanja, okruglih stolova, umjetničkih programa, izložbi, radionica, savjetovanja, predstavljanja publikacija, tribina, i dr.) na samom Sveučilištu, na drugim sveučilištima i znanstvenim i kulturnim ustanovama, u različitim tijelima lokalne, regionalne i državne uprave, u gospodarskim subjektima, na međunarodnim akademskih skupovima i dr. Pri tome u organizaciji i izvedbi sudjeluje nastavno i nenastavno osoblje, studenti i vanjski dionici.

Glavni događaji predviđeni su kalendarom aktivnost za tekuću akademsku godinu (Dan Sveučilišta 25. ožujka, Otvoreni dani Sveučilišta u siječnju, svečanost početkom akademske godine i dr.). Spomenuti i svi ostali događaji najavljuju se analognim sredstvima priopćavanja te putem mrežne stranice i putem obavijesti u tiskanim i elektronskim medijima te putem radijskih i televizijskih programa javnih i privatnih medijskih kuća.

15. PREPORUČENI DOKUMENTI I LITERATURA

Bologna Working Group On Qualifications Frameworks, 2005, *A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area*, Copenhagen: Ministry of science, technology and innovation

D. Boras, M. Đorđević, 2007, *Pojmovnik osnovnih termina i definicija u području osiguranja kvalitete u visokom obrazovanju*, Zagreb: Agencija za znanost i visoko obrazovanje

F. Crozier, B. Curvale, R. Dearlove, E. Helle, F. Henard, 2006, *Terminology of quality assurance: towards shared European values?*, Helsinki: EAQAHE

G. Đurđević, J. Junaković, I. Vekić, 2012, *Priručnik za izračun ECTS bodovnog sustava*, Zadar: Studentski zbor

Education and Culture, SOCRATES-TEMPUS *Uvod u projekt „Usklađivanje obrazovnih struktura u Europi“: Sveučilišni doprinos Bolonjskom procesu*, 2000. do danas, dostupno na <http://tuning.unideusto.org/tuningeu>

The European Quality Assurance Forum

<http://eua.be/eua-work-and-quality-policy-area/assurance/qa-forum.aspx>

Europski registar za osiguravanje kvalitete visokog obrazovanja (EQAR)

<http://www.equar.eu/register/search.html>

European Standards and Guidelines in a Nordic Perspective, 2006, ur. Tue Vinther-Jørgensen, Signe Ploug Hansen, Helsinki: EAQAHE

Europski sustav prijenosa bodova (ECTS), 2005, Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske – Uprava za visoko obrazovanje

H. Glanville, 2006, *Osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju: priručnik*, Zagreb: Agencija za znanost i visoko obrazovanje

Glossary Of Terms Used In The Tuning Project, 2006.

L. Grünberg, D. Pärlea, L. Vlăsceanu, 2007, *Quality Assurance and Accreditation: A Glossary of Basic Terms and Definitions*, Bucharest

V. Ivošević, D. Mondekar, K. Geven, A.Bols, 2006, *Vodič kroz osiguranje kvalitete u visokom školstvu: priručnik za profesore i studente*, Zagreb: Socijaldemokratska studentska unija

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske, *Polazne osnove Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira – prijedlog*, 2007, Zagreb

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske, CARDS 2002., *Vodič kroz osiguravanje kvalitete u visokom školstvu*, 2006, Zagreb

Nacionalna zaklada za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske, *Združeni studiji*, 2007., Rijeka

Quality Assurance of Higher Education in Portugal: An Assessment of the Existing System and Recommendations for a Future System, 2006, Helsinki: EAQAHE

Quality procedures in European Higher Education, 2003, Helsinki: EAQAHE

Priručnik kvalitete Agencije za znanost i visoko obrazovanje, 2010.

http://www.azvo.hr/images/stories/kvaliteta/AZVO_Prirucnik_kvalitete_ZADNJE.pdf

Standardi i smjernice za osiguranje kvaliteta u Evropskom području visokog obrazovanja, 2005, Helsinki: EAQAHE (dostupno na jeziku BIH)

Standardi i smjernice za osiguranje kvalitete u evropskom prostoru visokog obrazovanja (eng. ESG)

http://www.azvo.hr/images/stories/kvaliteta/ESG_HR_final.pdf

Strategija obrazovanja za održivi razvoj UNECE

[http://www.stkpula.hr/globe/.../Strategija%20OOR-prijevod%20\(2\).doc](http://www.stkpula.hr/globe/.../Strategija%20OOR-prijevod%20(2).doc)

Vodič za korisnike ECTS-a – Europski sustav za prijenos i prikupljanje studijskih bodova i dodatak diplomi, 2004, Bruxelles: Glavna uprava za obrazovanje i kulturu

Vodič za korisnike ECTS-a i dodatka diplomi, 2004, Bruxelles: Glavna uprava za obrazovanje i kulturu

Web stranica s tražilicom pojmova o kvaliteti
<http://www.qualityresearchinternational.com/glossary/>

Zajednički kriteriji, mjerila i standardi kvalitete Sveučilišta u Zadru
<http://www.unizd.hr/LinkClick.aspx?fileticket=ekp0kAccXP8%3d&tabid=238&mid=6434>

16. MATRICA ODGOVORNOSTI

Matricom odgovornosti određuju se područja vrednovanja te odgovorne osobe i sveučilišna tijela, uredi i službe te odjelna tijela. Matrica je sastavljena prema nadležnostima određenim Pravilnikom ustroju i sistematizaciji radnih mjesta na Sveučilištu u Zadru. Općenito, glavno tijelo Sveučilišta je Senat, a glavna odgovorna osoba za sve djelatnosti koje su propisane zakonskim aktima i Statutom je rektor Sveučilišta u Zadru. Senat odlučuje o svim akademskim, stručnim, znanstvenim i umjetničkim pitanjima, uključujući odlučivanje o organizaciji znanstvene, stručne i nastavne djelatnosti, izboru nastavnika, te o razvojnim i poslovnim planovima. Rektor, uz brojna prava i obveze, zastupa i predstavlja Sveučilište, ustrojava rad i poslovanje Sveučilišta te predlaže Senatu mjere za unaprjeđenje rada Sveučilišta.

PODRUČJE VREDNOVANJA	ODGOVORNI
Temeljni akti sveučilišta	
Statut Sveučilišta u Zadru	Rektor, Senat, Sveučilišni savjet
Strategija razvoja Sveučilišta u Zadru	Rektor, Senat, Sveučilišni savjet
Sustav osiguravanja kvalitete	
Izrada i ažuriranje cjelokupne dokumentacije za osiguranje kvalitete	Senat, Uprava Sveučilišta zastupana po resornom prorektoru, Ured za osiguranje kvalitete, Povjerenstvo za unaprjeđivanje kvalitete, stručno vijeće odjela, odjelno povjerenstvo za unaprjeđivanje kvalitete
Postupci osiguravanja kvalitete	Senat, Uprava Sveučilišta zastupana po resornom prorektoru, Ured za osiguranje kvalitete, Povjerenstvo za unaprjeđivanje kvalitete, stručno vijeće odjela, povjerenstvo za kvalitetu sastavnice
Nastava (odobranje, praćenje i revizija studijskih programa) i studenti	
Odobrenje studijskih programa na preddiplomskoj, diplomskoj i poslijediplomskoj razini	Pročelnik odjela, Stručno vijeće odjela, Ured za osiguranje kvalitete, Uprava zastupana po resornom prorektoru, Senat
Odobrenje programa cjeloživotnog učenja	Pročelnik odjela, Stručno vijeće odjela, Uprava zastupana po resornom prorektoru, Senat
Nadziranje i periodični pregled studijskih programa i kvalifikacija	Pročelnik odjela, Stručno vijeće odjela, Ured za osiguranje kvalitete, Senat
Izmjena studijskih programa	Pročelnik odjela, Stručno vijeće odjela, Ured za osiguranje kvalitete, Uprava zastupana po resornom prorektoru, Senat
Izvedbeni plan	Predmetni nastavnik, pročelnik odjela, Stručno vijeće odjela, resorni prorektor

PODRUČJE VREDNOVANJA	ODGOVORNI
Praćenje uspješnosti studija	Resorni prorektor, pročelnik odjela, stručno vijeće odjela
Studentska procjena nastavnog procesa	Ured za osiguravanje kvalitete, resorni prorektor, pročelnik odjela, stručno vijeće odjela, povjerenstvo za kvalitetu sastavnice
Procjena stvarnog studentskog opterećenja	Predmetni nastavnik, odjelni ECTS koordinator, pročelnik odjela, stručno vijeće odjela, Ured za primjenu ECTS-a, sveučilišni ECTS koordinator
Izvješće o provedenoj nastavi	Predmetni nastavnik, pročelnik odjela, stručno vijeće odjela
Prikladnost postavljenih ishoda učenja	Resorni prorektor, Ured za primjenu ECTS-a, pročelnik odjela, stručno vijeće odjela, predmetni nastavnik
Ocjenjivanje studenata	Predmetni nastavnik, pročelnik odjela, stručno vijeće odjela, resorni prorektor, Senat
Nastavno osoblje	
Izbori u zvanja	Povjerenstvo za izbor, stručno vijeće odjela, /stručno vijeće visokog učilišta akreditiranog za provođenje izbora u zvanja/, područno stručno vijeće sveučilišta, Matični odbor za odgovarajuće područje i polje znanosti, Senat
Vrednovanje rada nastavnika	Predmetni nastavnik, stručno vijeće odjela, pročelnik odjela, Uprava Sveučilišta
Razvoj i unapređenje nastavničkih kompetencija	Predmetni nastavnik, stručno vijeće odjela, pročelnik odjela, Uprava Sveučilišta
Znanstveno-istraživački rad	
Znanstveni programi i projekti	Nastavno osoblje, stručno vijeće odjela, pročelnik odjela, Ured za znanost, Povjerenstvo za znanost, resorni prorektor
Mobilnost	
Mobilnost nastavnog osoblja	Nastavno osoblje, stručno vijeće odjela, pročelnik odjela, resorni prorektor, Ured za međunarodnu suradnju
Mobilnost studenata	Stručno vijeće odjela, pročelnik odjela, resorni prorektor, Ured za međunarodnu suradnju
Mobilnost nenastavnog osoblja	Nadležni ured ili služba, resorni prorektor, Ured za međunarodnu suradnju
Izdavačka djelatnost	
Izdavaštvo	stručno vijeće odjela, pročelnik odjela, Ured za izdavačku djelatnost, Povjerenstvo za izdavačku djelatnost, resorni prorektor, Senat
Administrativno-tehničko osoblje	
Postupci i procedure	Služba za administrativne i opće poslove, glavna tajnica, odjelna tajništva, resorni prorektor, Senat
Resursi	

PODRUČJE VREDNOVANJA	ODGOVORNI
Informatička opremljenost	Uprava, Služba za informatičku potporu, pročelnik odjela, stručno vijeće odjela
Knjižni fond	pročelnik odjela, stručno vijeće odjela, Sveučilišna knjižnica, voditelj Sveučilišne knjižnice, resorni prorektor
Ostali resursi	Služba za tehničku potporu, pročelnik odjela, stručno vijeće odjela, Uprava
Informacijski sustavi	
Informacijski sustavi	Služba za informatičku potporu, pročelnik odjela, stručno vijeće odjela, Uprava
Javno informiranje	
Web stranica	Ured za odnose s javnošću, Služba za informatičku potporu, odjelni web koordinatori/administratori
Predstavljanje u javnosti	Ured za odnose s javnošću, pročelnik odjela, stručno vijeće odjela, Uprava

17. POJMOVNIK

Akreditacija – postupak s pomoću kojega vladino ili privatno tijelo ocjenjuje kvalitetu visokog učilišta (ili pojedine sastavnice) u svoj njegovoj ukupnosti ili kvalitetu studijskog programa kako bi se službeno utvrdilo ispunjava li predmet vrednovanja minimalne postavljene kriterije i standarde.

Certificiranje – postupak kojim agencija daje certifikat visokom učilištu za postignuća u sustavu osiguravanja kvalitete. Certifikat se može izdati, ako je povjerenstvo za vanjsku prosudbu utvrdilo da su aktivnosti opisane u sustavu osiguravanja kvalitete visokog učilišta koje se odnose na jedan od sedam (7) standarda prvog dijela ESG u početnoj fazi, a sve ostale u razvijenoj fazi prema kriterijima AZVO. Aktivnosti vezane uz standarde 1.1. i 1.2. prvog dijela ESG moraju biti u razvijenoj fazi.

ECTS bodovi – temelje se na načelu da je 60 bodova mjera za opterećenje redovitog studenta tijekom jedne akademske godine. Opterećenje redovitog studenta koji pohađa program u Europi u većini slučajeva iznosi između 1.500 do 1.800 sati na godinu, i u tom je slučaju jedan bod jednak 25 do 30 radnih sati.

Ishodi učenja – izjave u kojima se navodi što bi student trebao znati, razumjeti ili učiniti kao rezultat aktivnosti učenja. Određuju minimalno prihvatljiv standard (prag) prolaska studenta u studijskom programu/modulu/kolegiju i bitan su pokazatelj transparentnosti u sustavu visokog obrazovanja i nacionalnog kvalifikacijskog okvira.

Kompetencije – predstavljaju dinamičnu kombinaciju kognitivnih i metakognitivnih vještina, znanja i razumijevanja, međuljudskih, intelektualnih i praktičnih vještina te etičkih vrijednosti. Razvoj tih kompetencija cilj je svakog obrazovnog programa, a one se razvijaju u svim programskim jedinicama i utvrđuju u različitim stupnjevima programa. Razvoj kompetencija odvija se ciklički i na integriran način tijekom cijelog programa.

Kriteriji – mjerila, kontrolne i referentne točke kojima se ispituje postignuće određenih ciljeva i standarda. Kriterij relativno detaljno opisuje obilježja zahtjeva i uvjeta koje je potrebno ispuniti (kako bi se zadovoljio standard) te time pruža (kvantitativnu ili kvalitativnu) osnovu za donošenje zaključka o vrednovanju.

Kultura kvalitete – odnosi se na niz zajedničkih, prihvaćenih i integriranih obrazaca kvalitete i može se definirati kao sposobnost institucije za razvijanjem sustava osiguravanja kvalitete u

svakodnevnom radu ustanove i time postigne kontinuirano osiguravanje kvalitete, ne oslanjajući se isključivo na periodička vrednovanja.

Kvaliteta u znanosti i visokom obrazovanju – predstavlja višedimenzionalan i dinamičan koncept u kojem se naglasak stavlja na udovoljavanje općeprihvaćenim standardima i očekivanjima društva u cjelini uz težnju ka stalnom unapređenju svih procesa i njihovih ishoda. Širok je spektar definicija akademske kvalitete, uslijed čega postoje: *Kvaliteta kao izvrsnost*: tradicionalan, elitistički akademski pogled koji smatra da samo najviši standardi izvrsnosti (koji obično podrazumijevaju veliku težinu i visoku razinu složenosti studijskog programa, ozbiljnost postupka testiranja studenata i sl.) pokazuju istinsku akademsku kvalitetu; *Kvaliteta kao svrsishodnost*: koncept koji naglašava potrebu postizanja ili usklađivanja s opće prihvaćenim standardima koje je utvrdilo akreditacijsko tijelo odnosno tijelo nadležno za osiguranje kvalitete, pri čemu se naglasak stavlja na učinkovitost radnih procesa ustanove ili studijskog programa u ispunjenju navedenih ciljeva i misije; *Kvaliteta kao primjerenost svrhe*: koncept usmjeren na utvrđene ciljeve i misiju učilišta ili studijskog programa bez provjere sposobnosti samih procesa s obzirom na vanjske ciljeve i očekivanja; *Kvaliteta kao unaprjeđenje ili poboljšanje*: usredotočenost na trajna poboljšanja pri čemu se naglašava odgovornost visokih učilišta da na najbolji način iskoriste autonomiju sveučilišta i akademske slobode.

Mjerila – predstavljaju podatke za određivanje razine uspješnosti predmeta provjere.

Osiguravanje kvalitete – pojam koji se odnosi na permanentan proces vrednovanja, ocjenjivanja, praćenja, održavanja i poboljšavanja kvalitete na visokim učilištima, a ovisi o samom sustavu kvalitete, njegovom obliku i veličini.

Pokazatelji – operativne varijable koje se odnose na posebne empirički mjerljive karakteristike visokih učilišta odnosno studijskih programa na temelju kojih se mogu prikupiti dokazi da bi se odredilo jesu li standardi zadovoljeni. Pomoću pokazatelja identificiraju se trendovi uspješnosti i područja u kojima je potrebno poduzeti određene radnje i/ili provesti usporedbu stvarnih izvedaba s utvrđenim ciljevima.

Standardi – iskazi o očekivanoj razini zahtjeva i uvjeta prema kojima se ocjenjuje kvaliteta ili koje visoko učilište odnosno studijski program moraju ispuniti da bi dobili akreditaciju ili certifikat. Standardi mogu poprimiti kvantitativan oblik, to su obično rezultati ocjenjivanja prema referentnim vrijednostima, a mogu biti i kvalitativni i ukazivati samo na specifične ciljeve (npr. učinkovitost obrazovanja, održivost, osnovne obveze itd.).

Unutarnja prosudba – postupak koji provodi Povjerenstvo za unutarnju prosudbu visokog učilišta sastavljeno od svih dionika s ciljem određivanja razine osiguravanja kvalitete te preporuka za unaprjeđenje. Uobičajeno se provodi jednom godišnje pri čemu se obuhvaćaju sastavnice i dionici sukladno planu unutarnje prosudbe.

Vanjska prosudba – postupak u kojem specijalizirana agencija prikuplja podatke, informacije i dokaze o radu visokog učilišta ili njegove sastavnice u cilju izrade iskaza o njezinoj kvaliteti. Vanjsku prosudbu provodi skupina od 5 neovisnih vanjskih certificiranih stručnjaka (predstavnik visokih učilišta, predstavnik AZVO-a, predstavnik gospodarstva, predstavnik studenata i strani stručnjak). Postupak obično sastoji od sljedećih aktivnosti: a) planiranje prosudbe, b) provedba prosudbe, c) izrada izvješća, d) faza naknadnog praćenja